

РЕШЕНИЕ

№ 167

гр. С.З., 30.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – С.З., I ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на седми юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Димитър М. Христов

Членове: Румяна Ат. Танева
Анна Т. Трифонова

при участието на секретаря Даниела М. Калчева
като разгледа докладваното от Димитър М. Христов Въззивно търговско дело № 20225501000161 по описа за 2022 година

Обжалвано е решение № 260779/28.11.2021 г., постановено по гр. дело № 873/2021 г. по описа на Районен съд – С.З., с което е отхвърлен предявения иск от „М.Б.“ООД, с ЕИК ****, със седалище и адрес на управление гр.С.,бул. „****“ против Г. ИВ. ИВ. с ЕГН ***** от гр.С.З., ***** за признаване съществуване на вземанията за 1113,03 лева неустойка за предсрочно прекратяване на процесния договор за финансов лизинг по вина на лизингополучателя, както и за 1032лева разходи за възстановяване на лизинговия актив по чл. 14.4 във вр.с чл.8.7.10 от Общите условия на същия договор, ведно със лихвата върху тези суми от 09.10.2020г. до изплащането им, КАТО НЕОСНОВАТЕЛНИ.

Въззивникът „М.Б.“ООД /настоящо наименование „А.Ф.“ ЕООД/ излага доводи за неправилност на решението в обжалваната му част, като моли съда да го отмени и да уважи предявения иск. Претендира разноски.

Въззиваемият Г. ИВ. ИВ. е представил в срок писмен отговор, с който оспорва жалбата. Моли съда да потвърди обжалваното решение.

Окръжен съд – гр. С.З., в настоящият състав, след като обсъди данните

по първоинстанционното и въззивното производства, намира за установено следното:

За процесните вземания ищецът е подал на 09.10.2020г. заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл.410 ГПК. За разглеждането му е образувано приложеното ч.гр.д.№ 4032/2020г. на СтРС, по което на 15.10.2020г. е издадена исканата от ищеца заповед по чл. 410 ГПК, срещу която на 22.12.2020г., в срока по чл. 414, ал. 2 ГПК, ответникът е подал възражение по чл.414 ГПК,/в което излага върдения, че с приемо-предавателен протокол от 21.07.2020г. в 9,45часа в с.Я. предал на представител на лизингодателя Ю.В.К. взетия от него по Договор за лизинг № AG0009692 автомобил „М.“ *** рег.№ Ст **** РМ, с което договорните им отношения били изчистени/, поради което на 19.02.2021г./ в месечния срок по чл.415,ал.4 ГПК/, ищецът е предявил поделото процесните искове.

По делото е представен договор за финансов лизинг със задължително придобиване на собствеността върху лизинговия актив № AG0009692 от 04.12.2019 г. по силата на който "М.Б." ЕООД, гр. С., като лизингодател, е предоставило на ответника, като лизингополучател, ползването на лек автомобил марка „М.“ с рег, № СТ **** РМ, срещу което от лизингополучателя задължение да заплати възнаграждение в размер на 3 600 лв. и общ разход по кредита в размер на 852,12лева - лихва върху главницата, включена в общата сума, дължима от лизингополучателя в размер на 4452,12лева, при ГПР в размер на 49,88%/като в погасителния план за лизингови вноски е посочена сума за задълженията от общо 4852,12лева/за 12 анюитетни вноски от по 371,01лева и 400лева първоначална вноска, но представена като получена при сбируване на сумите от 3600лева главница и 852,12лева лихва върху главницата/ за срок от 12 месеца. Договорът е сключен при общи условия, които са представени по делото.

Не е спорно, че ищецът е предал на ответницата лекия автомобил, предмет на договора за лизинг, за което е представен приемо предавателен протокол, надлежно подписан за всяка от страните.

С уведомление за прекратяване на договора за лизинг от 14.07.2020 г. лизингодателят е уведомил лизингополучателя, че във връзка с неизпълнение на задължението за плащане на дължимите суми и на осн. чл.13.5 от Общите условия към договора, прекратяват същия договор. Уведомлението е

надлежно връчено и подписано за всяка от страните по договора.

С приемо-предавателен протокол от 21.07.2020 г. ответникът е върнал на ищеца лизинговия автомобил с рег. № СТ **** РМ

Видно от заключението на вещото лице по назначената съдебно-икономическа експертиза, което съдът възприема изцяло като компетентно и добросъвестно и неоспорено от страните, по процесния договор за лизинг ответникът е заплатил на 05.12.2019 г. такса за регистрация в размер на 132 лева и 400 лева първоначална вноски, като от следващите дължими 12 месечни анюитетни вноски по 371,01 лева е заплатил само първата - на 02.01.2020 г.

С оглед естеството на правата и задълженията на страните по процесния договор съдът намира, че между тях е възникнало правоотношение по договор за финансов лизинг по смисъла на чл. 342, ал. 2 от ТЗ. Съдържанието на договора от 04.12.2019 г. включва видовите особености на финансовия лизинг: вещта, предмет на договора, не е придобита от лизингодателя чрез собствено производство; уговорена е възможност за придобиване на собствеността върху вещта; рискът от случайното погиване или повреждане на вещта е за лизингополучателя.

Разпоредбата на чл. 342, ал. 2 ТЗ предвижда, че с договора за финансов лизинг /ДФЛ/ лизингодателят се задължава да придобие вещ от трето лице при условия, определени от лизингополучателя, и да му я предостави за ползване срещу възнаграждение. Разпоредбата в ал. 3 предоставя възможност на лизингополучателя да придобие вещта по време на договора или след изтичане на срока му. Предвид посочените правни норми, разпоредбата на чл. 344 ТЗ, съгласно която лизингодателят има задълженията на наемодател по чл. 230 ЗЗД, и препращащата норма на чл. 347, ал. 2 ТЗ, основните задължения на лизингодателя по договора за финансов лизинг са следните: 1/ да придобие вещта - предмет на договора за лизинг от трето лице при условия, определени от лизингополучателя; 2/ да предаде лизинговия обект за ползване на лизингополучателя и да му предостави свободното ползване в рамките на срока на договора; 3/ да прехвърли на лизингополучателя собствеността на лизинговата вещ в уговорения срок. По своята същност финансовият лизинг представлява специфична финансова операция за предоставяне на кредит във веществена форма по избор на

лизингополучателя. Задълженията на лизингополучателя са предвидени в разпоредбата на чл. 345 ТЗ: 1/ има задълженията на наемател съгласно чл. 232 и чл. 233, ал. 2 ЗЗД, а именно да си служи с вещта за определеното в договора ползуване, а при липса на такова - съгласно предназначението ѝ, /чл. 232 ЗЗД/, да плаща лизинговата цена и разходите, свързани с ползуването на вещта /чл. 232, ал. 2 ЗЗД/, да съобщава незабавно на лизингодателя за повредите и посегателствата, извършени върху наетата вещ /чл. 233, ал. 2 ЗЗД/. Поради неизпълнение на основно задължение на лизингополучателя да заплаща редовно лизинговата цена, договорът е прекратен едностранно от страна на лизингодателя.

С развалянето му за лизингополучателя не отпада задължението за плащане на предхождащите развалянето лизингови вноски, както и не се дължи връщането им в случай, че същите са били платени до този момент. В случая, лизингодателя е упражнил именно потестативното си право да развали договора поради сбъждане на едно от условията за това съгласно т. 13. 5, "Г" от ОУ към договора за лизинг – неплащане, вкл. забава в плащането на лизингова вноска повече от пет дни.

Не се спори, че 14.07.2020 г. е датата на прекратяване на договора за лизинг. Прекратяването се приравнява на разваляне, тъй като е упражнено едностранно от лизингодателя по вина на лизингополучателя, при наличие на предпоставките на т. 13. 5 от ОУ.

По отношение на претендираната неустойка за предсрочно прекратяване на договора за финансов лизинг:

Договорът е прекратен поради наличие на неизпълнение на задължението за плащане на лизингови вноски съгласно т. 13. 5 от ОУ. Съгласно т. 15. 5 от ОУ, при прекратяване на договора по вина на лизингополучателя, последният дължи неустойка в размер на три лизингови вноски – същата се изчислява въз основа на последните три падежирали лизингови вноски преди прекратяването.

По възражението за нищожност на клаузата на т. 15. 5 от ОУ, предвиждаща неустойка за прекратяване на договора, като неравноправна и нищожна, съдът го намира за неоснователно.

В случая е налице разваляне на договора по вина на длъжника – сам длъжникът не оспорва, че е било налице забавено изпълнение за лизингови

вноски, което представлява и основанието за разваляне. Налице е уговорка в Общите условия на лизингодателя за заплащане на неустойка поради разваляне на договора в т. 15. 5, поради което съдът я квалифицира като компенсаторна неустойка /вместо оставащото изпълнение/. Налице са материалните предпоставки за присъждане на неустойка в размер на три лизингови падежирали вноски – разваляне на договора и изрична договорна клауза, която предвижда обезщетение на лизингодателя на това основание.

Съдът дължи произнасяне по възражението за нищожност на неустойката като неравноправна, нарушаваща добрите нрави, на осн. чл. 143, т. 5 ЗЗП вр. чл. 26, ал. 1 ЗЗД. Налице е изрично възражение на ответника, а от друга страна както съгласно чл. 7, ал. 3 ГПК, така и въз основа на ТР № 1/2010 г., т. 3 на ОСТК на ВКС, съдът дължи служебно преценка относно недействителността на неустоечната клауза с добрите нрави, т. е. при надхвърляне на присъщите и функции.

Установената в нормата на чл. 9 ЗЗД свобода на договаряне и отсъствието на императивни законови правила, регулиращи начините на определяне неустойката и нейните граници, както и въведения в гражданските и търговски правоотношения принцип за справедливост, позволява да се приеме, както изрично е посочено и задължителна практика на ВКС /вкл. решение № 129 от 09.07.2010 г., по т. д. № 977/2009 г. на II-ро т. о. на ВКС/, че съответствието на уговорена неустойка с установените в обществото предели на нравствена допустимост се преценява във всеки конкретен случай към датата на сключване на договора. Разпоредбата на чл. 26, предл. трето ЗЗД намира приложение и при търговските сделки. В цитираната норма не е дефинирано понятието „добри нрави“, но тъй като законодателят е придал правно значение на нарушаването им, приравнявайки го по последици с нарушение на закона, вложеният в това понятие смисъл следва да се тълкува. Касае се за правила и норми, които бранят правила, принципи, права и ценности -обща за всички правни субекти и тяхното зачитане е в интерес на обществените отношения като цяло, не само на някоя от договарящите страни. Такива са принципите на справедливост, на досъвестност в гражданските и търговските взаимоотношения, както и на предотвратяване несправедливо облагодетелстване, намерили израз в отделни правни норми. /цит. реш. 88/2010 г. по т. дело № 911/2009 г. на ВКС, Първо т. о. / В тази връзка, въпросът за накърняване на добрите нрави по отношение на

уговорена неустойка следва да бъде решен чрез комплексна преценка не само на съдържанието на договорната клауза, но при отчитане на други фактори. Съгласно задължителната практика на ВКС, обективирана в Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. по тълк. дело № 1/2009 г. на ВКС, ОСТК, т. 3, преценката за нищожност на клауза за неустойка в търговските договори /договорът за лизинг е абсолютна търг. сделка съгл. [чл. 1, т. 15 ТЗ](#)/ поради накърняване на добрите нрави се извършва въз основа на различни критерии, например: естеството на задълженията на парични или на непарични и размерът на задълженията, изпълнението на които се обезпечава с неустойка; дали изпълнението на задължението е обезпечено с други правни способи - поръчителство, залог, ипотека и др.; вид на уговорената неустойка /компенсаторна или мораторна/ и вида на неизпълнение на задължението - съществено или за незначителна негова част; съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнение на задължението вреди и др. В случая размерът е ограничен до три лизингови вноски с настъпил падеж. Съдът не би могъл да осърази вредата за кредитора – лизингодател с друго освен с плащането, което би получил от лизингополучателя до края на срока на договора, т. е. до 04.12.2020 г., вкл. при евентуално придобиване на лизинговата вещ. Договорът е развален още в началото на действието му при заплатена една вноска при оставащи неплатени 11 вноски. Същевременно, вещта е върната на лизингодателя, който свободно може да я отдаде отново за ползване на трето лице /или продаде на трето лице/като извлече полза от това.

Съдът съобразява съществуваща ръководна съдебна практика по реда на [чл. 290 ГПК](#), обективирана в тълкувателната част на решение № 193/9.05.2016 г. по т. д. № 2659/2014 г. по описа на ВКС, ТК, I ТО, съгласно която уговорката за неустойка при предсрочно прекратяване /разваляне/ на договор за финансов лизинг от лизингодателя по вина на лизингополучателя, определена в размер на непогасената част от лизинговата цена, е нищожна, поради противоречие с добрите нрави, т. к. излиза извън присъщите функции на неустойката. Това е така, защото лизингодателят по вече развалиния договор получава имуществена облага от насрещната страна, в размер, какъвто би получил, ако договорът не беше развален, но без да предоставя ползването на собствената му вещ, което води до неговото неоснователно обогатяване и нарушава принципа за справедливост. В случая договорната

отговорност на лизингополучателя е ограничена до трикратния размер на лизинговата вноска. Към датата на прекратяване на договора, общият размер на три погасителни вноски възлиза на 1 113,03 лева лв., формирана като сбор от три месечни вноски в арзмер на 371,01 лева, в какъвто размер е и предявения иск. Ето защо, съдът следва да уважи изцяло, като основателен и доказан, иска за претендирана неустойка по чл. 15.5 от ОУ към процесния договор.

Неустойката обезпечава изпълнението, но в случая се проявява нейната обезщетителна и санкционна функция, която страните са ограничили до трикратния размер на вноската. Същата има за предназначение да обезщети лизингодателя за вредите от предсрочното прекратяване на договора о вина на лизингополучателя. Съдът намира, че уговорката не разкрива белези на неравноправна клауза по смисъла на [чл. 143, т. 5 вр. чл. 146 ЗЗП](#), не е налице и нарушаване добрите нрави, в съгласие с договорната свобода, поради което претенцията е основателна. Размерът е съобразен с изричната воля на страните и ограничен до трикратната погасителна вноска по договора. Съдът не е сезиран с искане за намаляване размера на неустойката поради прекомерност с оглед участие в правоотношението на страната на лизингополучателя на нетърговец.

Според уговореното в чл. 14. 4, във вр. с чл. 8.7.10 от общите условия към лизинговия договор лизингополучателят е поел задължение да възстанови на лизингодателя направените разходи за възстановяване на владението на лизинговия актив. Видно от представения по делото договор от 29.05.2017 г. между "М.Б." ЕООД и "Ф.А." ЕООД ищецът е възложил на посоченото лице да издирва автомобили, предмет на договор за лизинг, и оказва съдействие за възстановяване на владението върху лизинговите вещи срещу възнаграждение в размер на 540, 00 лева с ДДС за изземване на лизингови вещи до 3, 5 тона. По делото е представена и фактура № 314/02.08.2020 г. за платено на "Ф.А." ЕООД възнаграждение и допълнителни разходи за изпълнение на работата.

От заключението на съдебно-счетоводната експертиза по делото е става ясно, че ищецът е заплатил разходи за възстановяване на лизинговия актив в размер на 1 032 лева и не е установено плащането им от ответника. С оглед на това следва да се приеме, че ответникът дължи на ищеца присъдената в

заповедното производство сума 1 032 лева разходи за възстановяване на лизинговия актив на основание чл. 14. 4 във вр. чл. 8.7.10 от приложимите общи условия.

Предвид гореизложеното въззивният съд намира, че решението в обжалваната му част е неправилно и следва да бъде отменено, като предявения иска следва да бъде уважен.

По разноските:

С оглед изхода на спора следва да бъдат присъдени разноските в заповедното производство и производството по чл. 422 от ГПК.

По ч.гр. д. № 4032/2020 г. по описа на РС – С.З., първоинстанционния съд е присъдил разноски в размер на 89,17 лева, като с оглед уважаване на иска следва да бъдат присъдени още 77,86 лева.

По гр.д. № 873/2021 г. по описа на РС – С.З. първоинстанционния съд е присъдил разноски в размер на 353,47 лева, като с оглед уважаване на иска следва да бъдат присъдени още 308,65 лева.

Пред настоящата инстанция „А.Ф.“ ЕООД е представляван от юрисконсулт, възнаграждението за процесуално представителство и защита следва да бъде определено от съда съобразно разпоредбата на чл. 78, ал. 8 ГПК, по приложение на чл. 37 от Закона за правната помощ и чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ. Възнаграждението за процесуално представителство на дружеството като юридическо лице от юрисконсулт е в размер от 100 до 300 лева, като в случая възнаграждението следва да бъде определено в размер на 100 лв., с оглед фактическата и прана сложност на делото.

Въззиваемият следва да заплати на въззивника разноски в размер на 125 лева пред настоящата инстанция, от които 100 лева юрисконсултско възнаграждение и сумата от 25 лева заплатена държавна такса.

Водим от горните мотиви, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260779/28.11.2021 г., постановено по гр. дело № 873/2021 г. по описа на Районен съд – С.З. в частта, с която е отхвърлен

предявления иск от „М.Б."ООД, с ЕИК ****, със седалище и адрес на управление гр.С.,бул. „**** против Г. ИВ. ИВ. с ЕГН ***** от гр.С.З., ***** за признаване съществуване на вземанията за 1113,03 лева неустойка за предсрочно прекратяване на процесния договор за финансов лизинг по вина на лизингополучателя, както и за 1032 лева разходи за възстановяване на лизинговия актив по чл. 14.4 във вр.с чл.8.7.10 от Общите условия на същия договор, ведно със лихвата върху тези суми от 09.10.2020 г. до изплащането им, като неоснователни, вместо което ПОСТАНОВЯВА:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по отношение на Г. ИВ. ИВ. с ЕГН ***** от гр.С.З., *****, че дължи на „М.Б."ООД, с ЕИК ****, със седалище и адрес на управление гр.С.,бул. „****, с адрес на призоваване гр.С., ***** сумата от 1113,03 лева неустойка за предсрочно прекратяване на процесния договор за финансов лизинг по вина на лизингополучателя, както и за 1032 лева разходи за възстановяване на лизинговия актив по чл. 14.4 във вр.с чл.8.7.10 от Общите условия на същия договор, ведно със лихвата върху тези суми от 09.10.2020 г. до изплащането им по договор за финансов лизинг № AG0009692/04.12.2019 г. със задължително придобиване на собствеността върху лизинговия актив, за които е издадена заповед № 260342/15.10.2020 г. за изпълнение на парично задължение по чл.410 ГПК по ч.гр.дело № 4032/2020 г. по описа на Старозагорския районен съд.

ОСЪЖДА Г. ИВ. ИВ. с ЕГН ***** от гр.С.З., ***** да заплати на „М.Б." ООД с с ЕИК ****, със седалище и адрес на управление гр.С.,бул. „****, с адрес на призоваване гр.С., *****, **сумата от 77,86 лева** разноси по ч.гр. д. № 4032/2020 г. по описа на РС – С.З., **сумата от 308,65 лева** разноси по гр.д. № 873/2021 г. по описа на РС – С.З. и **сумата от 100 лева** разноси пред настоящата инстанция.

Решението е окончателно не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____